

Un llamp

(ALDC, III, 673. Ha caigut un llamp)

El nom cat. més estès per a designar la ‘descàrrega elèctrica, acompanyada d’una resplendor instantània’ és *llamp*, pron. sovint [lam], congènere de l’oc. *lamp* i de l’it. *lampo* (on significa ‘llampec’); és der. de *llampar* (< llat. tardà LAMPARE ‘brillar’, relacionat amb el gr. LAMPEIN), i coneix també *llampec*, deverbal de *llampegar*, de documentació tardana (var. *llampet* 1, per equivalència $-k = -t$ o atracció del sin. *llusset*), pròpiament ‘resplendor instantània produïda per un llamp’ (veg. mapa 431), i el compost *rellamp*, per la repetició del fenomen atmosfèric (cf. cast. *relámpago*). La comparació amb una espurna ha donat *centella* (< llat. SCINTILLA), *verga de llamp* 77 (ja en Eiximenis), així com

el castellanisme *xispa* 87, 90, 93, 131, 172, 189 (o *xispa de rellampec* 149), d’origen onomatopèic; *sageta* 84 (< llat. SAGITTA ‘fletxa’) (var. *saeta* 85 ← cast.) ofereix la imatge del llampec zigzaguejant comparable a la trajectòria d’una fletxa; *raio*, estès pel nord-occ. i el val., és manlleu al cast./arag. El ross. *llusset* és der. de *llaussar* ‘llampegar’ (< *LAUCIDARE, del cèltic LOUKIDATIO, LEVICETIO) ‘a causa de les espurnes i flamarades que alça el ferrer batent el ferro amb el mall’ (*DECat*), juntament amb el suf. d’abstracte postverbal *-et* (com *xiulet*, *refilet*, *espinguet*). *Bajo* 4 és d’origen obscur.

Llamp i *centella* són mots normatius des del *DG₁*, 1932.

